

Igutettix oculatus

I slutet av juni noterade jag att bladen på de buskar av ungersk syren (*Syringa josikaea*) vid vårt fritidshus i Ludgo hade rikligt av små gråvita fläckar, mest längs bladens kanter. Med hjälp av den utmärkta sajten bladmineerders.nl gick det snabbt att komma fram till att fläckarna orsakades av dvärgstriten *Igutettix oculatus*. Efter lite letande kunde jag hitta både nymfer och fullvuxna på bladens undersidor. Ungersk syren är f.ö. en alldeles utmärkt fjärilsväxt. Den blommar något senare än vanlig syren och drar både dag- och nattfjärilar.

Den här dvärgstriten hör egentligen hemma i Japan och östligaste Ryssland där den lever på *Syringa reticulata* (har det svenska namnet ligustersyren och finns att köpa i välsorterade butiker). I Ryssland har den spridits västerut via syrenplantor och nådde Moskva-trakten på 1980-talet, S:t Petersburg något senare. I Finland noterades den första gången 2002, då på ungersk syren. Man tror att den har tagit sig till Finland för egen maskin eftersom det knappast förekommer någon kommersiell handel med växter mellan länderna. Första noteringen i Sverige är från 2017 (Uppsala) och nu är den spridd i Sörmland och Uppland, dessutom finns det enstaka rapporter längs Norrlandskusten upp till Ångermanland. Den verkar vara glest spridd, eller också är den underrapporterad (inte så troligt eftersom bladminorna är påfallande).

Igutettix oculatus har än så länge inget svenskt namn men Syrenstrit borde ligga bra till. Arten har två generationer och övervintrar som ägg i knoppanlagen för nästa år. Den lever huvudsakligen på bladens undersidor så man får vända på bladen om man ser misstänkta angrepp. Enligt litteraturen föredrar den syrener med håriga bladundersidor. Dit hör bl.a. ungersk syren. Vanlig syren, däremot, har kala blad och blir inte alls lika kraftigt angripen. De angripna buskarna verkar inte ta någon direkt skada eftersom bladen har så stora gröna ytor kvar att fotosyntesen fortfarande fungerar. Det är alltså mer en estetisk fråga, buskarna ser ganska grå och tråkiga ut. I Finland är dock *oculatus* klassad som invasiv och man försöker så gott det går utrota eller begränsa den.

I. oculatus är inte strikt monofag, den har också konstaterats på ask och liguster. Den här utvidgningen av värdväxtvalet är inte ovanlig bland insekter som hamnar i nya miljöer. Det ska bli intressant att följa utvecklingen i Sverige. Ungersk syren är hårdig och vanlig som trädgårdsväxt i hela Norrland. Artens spridning

norrut kan dock begränsas av att den övervintrar som ägg. Den andra generationen måste alltså hinna fullborda sin utveckling innan nattfroster sätter in. Att det på senare år har blivit vanligare med milda och långa höstar har säkert påverkat arten positivt. Vi kunde t.ex. hitta vuxna individer vid fritidshuset i början av september.

Staffan Kihl

Bladminor på ungersk syren.

Vuxen individ.